

B. v/d Veen Zeppenfeldstraat 27/Caya Dick Cooper Ongd.

Een omstreeks 1940 (*) tot stand gekomen WINKEL, met MAGAZIJN, KANTOORRUIMTE en WONING, het geheel zogenoemd 'Nicolaas Store'. De winkel bevond zich op de begane grond. Het winkelgebouw is gelegen op een hoek van de B. v.d Veen Zeppenfeldstraat / Torenstraat; het bevindt zich bij een samenkomst van wegen nabij de zogenaamde 'muur van de raffinaderij'. Aan de noordzijde bevindt zich een open ruimte met waarschijnlijk een plaatsje of tuin.

Het gebouw is op een nagenoeg vierkant grondplan tot stand gekomen en bestaat uit twee bouwlagen. Het geheel wordt gedekt door een samenstel van twee geschakelde schilddaken met golfplaten dekking. De gevels zijn opgebouwd uit beton en gepleisterd en omstreeks 2000 nog geschilderd in een midden-geelbruine oker. Nadrukkelijk wordt gesteld dat een afwijkende kleur verf per bouwlaag afbreuk doet aan het geheel. De gevels zijn sterk symmetrisch en worden zowel horizontaal als verticaal geleed met in pleisterwerk opliggende en witgeschilderde (hoek)lisenen en cordon- en gevellijst. De gevels vinden een beëindiging in een boven de gevellijst geplaatste gootlijst. De gevels rusten op een bruingeschilderde plint die zich verhoogt en verbreedt tot een plateau met trede. De voorgevel (Z) heeft op de begane grond een drietal hoge deuropeningen met dubbele houten deurvleugels aan ten dele oorspronkelijke gehengen. Hierboven getrapte waterlijsten en een in onder meer licht- en donkergroen geschilderd tekstfries met 'Nicolaas Store'. Boven de cordonlijst bevinden zich vier vensters met vierruits bovenlichten met gekleurd en geribbeld glas.

NB. De datering 'omstreeks 1940' is in overeenstemming met datering van mw. Harriet M. Nassy [vriendelijke mededeling] 'vóór 1945'. De ten opzichte van de gootlijst uitkragende golfplaten dekking is een recente wijziging en wordt niet vanwege de monumentenverordening beschermd. Evenzeer geldt dit voor de glazen shutterramen en de spuwer-onderbreking in de westelijke gootlijst. Gezien de beeldbepalende waarde van het pand heeft het enige aanbeveling te komen tot een herstel van de beschadigde en tot een reconstructie van de verwijderde delen. Met nadruk zij gemeld dat de bescherming zich eveneens richt op de tekstaanduiding ' Nicolaas Store', in het lettertype als op moment van beschrijving.

Het omstreeks 1940 tot stand gekomen winkelgebouw met inpandige opslag- en kantoorruimte en woning is van algemeen belang voor het Land Aruba. De bijzondere stedenbouwkundige positie aan het pleinachtige kruispunt van wegen vormt een belangrijke toegevoegde waarde; het gebouw is hierdoor sterk beeldbepalend. Van bijzonder belang binnen het gebouwd erfgoed van San Nicolas.

Caya Dick Cooper 15

Nota bene: Betreft '**vanwege-bescherming**'

Kunuku-huis vanwege de FOGON met FORNO.

De fogón is geplaatst tegen de westelijke aanbouw bestemd voor de keuken. Zowel de fogón als de fòrno zijn gepleisterd en witgeschilderd. De fogón heeft een traditionele opbouw met een hoge en blokvormige onderbouw en een zich naar boven toe verjongende boezem. Na een geringe insnoering bevindt zich hierop de schoorsteen met uitkragende dekplaat. De fòrno is tegen de noordzijde van de onderbouw van de fogón geplaatst. De eigenlijke fòrno heeft vier dragende hoekposten van beton. De bovenzijde is gekeperd.

Fogón en fòrno van algemeen belang voor het Land Aruba vanwege de typologische waarde, alsmede vanwege de hoge zeldzaamheidswaarde van de fòrno.

Bernhardstraat (hoek Caya Dick Cooper)
WATERTOREN

Op 22 juni 1932 werd de waterleiding voor Oranjestad geopend, in 1934 voor San Nicolas. Teneinde de druk te verhogen werden later zowel in Oranjestad als in San Nicolas een WATERTOREN gebouwd. Die van San Nicolas werd op 14 augustus 1939 door gouverneur Gielliam J.J. Wouters in gebruik genomen. De directeur van de Landswatervoorzieningsdienst R.J. ('Hensi') Beaujon deed dit met de watertoren in Oranjestad op 4 november daaropvolgend. De watertorens werden ontworpen en gebouwd in een stijl met invloeden van het Nieuwe Bouwen en de Art Deco; het ontwerp werd geleverd door P.A. van Stuivenberg. Chef van de Dienst Aruba was F.A. van Drimmelen. Van Stuivenberg was onder meer de architect van Cinelandia en het West-Endgebouw te Willemstad. Van Stuivenberg was tevens chef van de technische dienst van de Landswatervoorzieningsdienst en later hoofd van die dienst onder Beaujon.
De begane grond onder de eigenlijke torenbouw werd gebruikt als kantoorruimte. De eerste en tweede verdieping waren in oorsprong in gebruik als magazijnruimte. Het waterreservoir is geheel boven in de toren en heeft een inhoud van 375 kubieke meter. Metalen trappen zorgen voor de verbinding tussen de bouwlagen; de bovenste trap was een steile ladder met kooi.
De toren in San Nicolas had een gedenkplaat met het opschrift: 'Landswatervoorzieningdienst Watertoren St. Nicolaas Gebouwd onder het bestuur van Gouverneur G.J.J. Wouters 1939 Directeur R.J. Beaujon Jr. Gezaghebber I. Wagemaker. Architect P.A. van Stuivenberg B.B.U. [?] LWV Aruba.' Deze gedenkplaat bevond zich aan het exterieur, maar is omstreeks 1990 gestolen.
De recente dichting of vulling van venster- en deuropeningen alsmede later aangebrachte tussenwanden in het interieur worden niet beschermd vanwege de monumentenverordening.

NB. Aan de zijde van de Bernardstraat bevind zich tussen de posten een eenvoudig dubbel poorthek. Het oorspronkelijke poorthek is waarschijnlijk verloren gegaan, maar zou met geringe middelen kunnen worden gereconstrueerd. Opening van de dichtgezette (ronde) vensteropeningen en herstel van houten shutter/ladderramen is aan te bevelen.

De watertoren van San Nicolas is van algemeen belang voor het Land Aruba. Het is een duidelijk beeldkenmerk van de stad San Nicolas en fungeert hiermee als 'landmark'. Tot stand gekomen naar een ontwerp van P.A. Stuivenberg, evenals de watertoren van Oranjestad, bevindt de toren zich in een bijzondere categorie gebouwen die stijlkenmerken draagt van het Nieuwe Bouwen en de Art Deco. Samen met de ontwerpen die op Curaçao zijn uitgevoerd vormen beide torens een belangrijke fase in het oeuvre van de architect. Beide torens zijn van eminent historisch belang voor de watervoorziening van Aruba en van groot belang als getuigen binnen het industrieel erfgoed van de categorie nutsbedrijven.

Bernhardstraat

Monumentencomplex: Santa Theresiakerk/ twee regenbakken/ pastorie/ logeerverblijf/ plein

De in 1935 gebouwde en vrijstaande Santa Theresakerk is een ZAALKERK. De vorm van de vensters is geïnspireerd op de gotiek. Het gebouw staat op een PLEIN dat aan de zuid- en oostzijde wordt afgegrensd door een scheidingsmuur. In de zuid-oosthoek van het plein bevindt de nagenoeg aaneengebouwde PASTORIE uit 1931. Aan de noord-oostzijde is een klein vrijstaand LOGEERHUIS. Aan de oostzijde van de kerk zijn twee REGENBAKKEN. Op de plaats van de Theresiakerk werd in 1929 eerder een kleine houten kerk gebouwd. Op 4 augustus 1929 werd met de bouw hiervan begonnen en twee en een halve maand later op 24 november werd het ingewijd. Een eigen pastoor werd aanvankelijk niet benoemd. De kerk werd vanuit Savaneta bediend. Pas in 1931 bouwde men een éénmans-pastorie. In april was deze gereed. De bouwwerkzaamheden werden uitgevoerd door het bouwbedrijf Albetam uit Den Haag. Deze nog bestaande pastorie werd in een later stadium uitgebreid ten behoeve van de huisvesting van meerdere pastoors. Bouwhistorisch onderzoek zou kunnen uitwijzen of het oorspronkelijke grondplan een rechthoekig grondplan was waaraan in latere bouwfase een bouwvolume op een (mogelijk) T-vormig grondplan. Op 16 september 1932 begon men met de bouw van de scholen aan de noordzijde van de kerk. De eerste werd op 9 januari 1933 geopend. Het scholencomplex is gaandeweg uitgebreid. De huidige kerk werd pas in 1935 gebouwd. Deze werd over de kleine houten kerk gebouwd zodat de diensten tijdens de bouw gewoon konden doorgaan. Pas toen men aan het interieur van de nieuwe kerk toe was werd de oude afgebroken. Het sloophout gebruikte men voor de bouw van het inmiddels gesloopte zeemanshuis. Het ontwerp van de huidige Theresiakerk is afkomstig van de tekentafels van de LAGO. Deze olieraffinaderij, evenals de huidige Coastel, heeft meerdere malen financiële schenkingen gedaan ter ondersteuning van de aankoop van terrein, van de bouw, de verbouw en restauratie. In 1947 onderging de Theresiakerk een ingrijpende wijziging. De driezijdige absis werd vervangen door een getrapte absisafsluiting en aan weerszijden van het priesterkoor werden een sacristie en een dienstruimte gerealiseerd.
Omstreeks 1950 verving men de houten shutterramen van de vensters in de hal van de kerk met ramen met VOORSTELLINGEN VAN HET LEVEN VAN CHRISTUS in GLAS-IN-LOOD. Deze ramen werden vervaardigd door atelier Frans Balendong in Haarlem. De vensters in het westwerk van de kerk bevatten voorstellingen van het ALZIEND OOG, de DRIE-EENHEID, een KRUIS MET VIJFSTER, en een BALANS in GLAS-IN-LOOD Boven de vensters in de hal van de kerk zijn ook 14 STATIESCHILDERINGEN aangebracht.

Andere belangrijke en monumentwaardige interieuronderdelen zijn:
De CRUCIFIX, het HEILIGHARTBEELD, het beeld van SAN MARTIN DE PORRES, het beeld van SRA. DE COROMOTO, het beeld van een HEILIGE MET BIJL en de beelden van ANTHONIUS, JOZEF en van MARIA MET KIND.
Voorts vallen onder de waardevolle interieuronderdelen onder meer het DOOPBEKKEN VAN KERAMIEK, de KOPEREN KANDELAARS, de PROCESSIELANTAARN, de liturgische BEL en de WANDKANDELAARS. Tussen 1995 en 1996 is de kerk grondig gerestaureerd. De door houtluis ernstig aangetaste kap van de kerk moest in zijn geheel worden vervangen door mahoniehout.
De oorspronkelijke houten springwerken zijn daarbij verdwenen. Men heeft de gelegenheid

aangegrepen om de dakbedekking te verfraaien met oranje Hollandse dakpannen. Die zijn afkomstig uit Woerden. Ook de torenspits werd vervangen door een nieuwe. De houten constructie daarvan is vervangen door één van stainless steel. De spits is niet meer spits maar stomp. De bol van het daarop gerichte kruis is afkomstig uit een olievat van de olieraffinaderij Coastel. De eerdere dakbedekking van de toren werd eveneens vervangen door oranje Hollandse dakpannen. De opvallend uitkragende gootlijst van de oude toren is vervangen door een minder uitkragende gootlijst. De galmgaten van de toren werden van een betere ventilatie voorzien. De glas-in-lood ramen in de kerk zijn in deze periode gerestaureerd door atelier Bloem uit Hoogezand. Het grote houten balkon voor het zangkoor in de kerk aan de westzijde is afgebroken en maakte plaats voor een klein houten bordes. De granito-vloertegels in de kerk dateren ook van de laatste restauratie. Ter ere van het honderdste sterfjaar van Santa Theresia werd midden in de kerkvloer een bronzen plaat aangebracht met het opschrift. S. A. 1897-1997. Pastoor Fr. Hendriks van Savaneta was de eerste pastoor die te San Nicolas werd benoemd. Het was deze pastoor die de patroonheilige voor deze kerk uitkoos: Santa Theresia van Lisieux. Dat juist deze heilige als patroonheilige werd gekozen houdt verband met zijn wonderbaarlijke genezing van een darmkoliek waaraan hij al jaren leed. Na haar in gebed om genezing te hebben gevraagd genas hij (vriendelijke mededeling van pastoor Jansen). Maria van Lisieux, werd op 2 januari 1873 in Alencon in Frankrijk geboren. Zij trad toe tot de orde der Karmelietessen in Lisieux op 9 april 1888 en legde haar gelofte af op 8 september 1890. Op 30 augustus 1897 stierf zij aan tuberculose. Zij werd zalig verklaard op 29 april 1923 en heilig verklaard op 17 mei 1925. Santa Theresia van Lisieux werd vanaf dat moment een populaire heilige voor missionarissen, zoals ook voor pastoor Hendriks. In 1933 bracht hij na zijn pelgrimstocht naar Lisieux de RELIEKHOUDER mee die hem werd geschonken door Pauline, de zuster van de heilige Theresia. De RELIEK, een stukje van haar mantel kwam pas in 1983 en bevindt zich thans in de reliekhouder, bevestigd onder het PORTRET van Santa Theresia dat in de kerk hangt. Dit portret is geschilderd door Louis de Breet in 1926 en is afkomstig uit de 'Peperbus'; een R.K. Kerk in het centrum van de stad Zwolle, de geboortestad van pastoor Jansen die het enige jaren geleden uit Nederland meenam, nadat het hem door deze kerk geschonken was.

NB van bescherming vanwege de monumentenverordening zijn onder meer uitgesloten:
De sanitaire voorzieningen aan de oostzijde van de kerk.
De nieuwe torenspits. Deze is naar verhouding te klein.
De aangebouwde woning tegen de pastorie aan de oostzijde.
De luifel aan de westgevel van de pastorie.
De latere opgehoogde gedeelten van de regenbakken.
De gewijzigde gevelopeningen in de oostgevel van de pastorie.
De glazen shutters in de pastorie en het logeerverblijf.

Het monumentencomplex bestaande uit: de in 1935 gebouwde Theresiakerk; de regenbakken; de in 1931 gebouwde pastorie; het logeerverblijf en het plein, is van algemeen belang voor het Land Aruba. Door de opvallende situering heeft de kerk eveneens een hoge beeldkwaliteit.

Crijnssenstraat 2

Het tussen 1940-1950 tot stand gekomen aaneengebouwde WOON / WINKELGEBOUW is een hoekpand en wordt begrensd door de Bargestraat aan de westzijde en de Crijnssenstraat aan de noordzijde. Het pand is een goed bewaard voorbeeld van het 'Nieuwe Bouwen' in San Nicolas. Opmerkelijk is de open binnenplaats/loggia op de tweede bouwlaag, vanuit de Bargestraat door de rechthoekige gevelopening zichtbaar. De woonvertrekken zijn aan de zuid-, noord- en oostzijde gegroepeerd. De daken boven deze vertrekken wateren alle op deze binnenplaats af. Opmerkelijk is ook de uit de gevel kragende muurblok met venster op de noord-oosthoek van de tweede bouwlaag die als het ware als een 'uitkijkpost' fungeert. Het gebouw vormt tezamen met het tegenover gelegen woon-winkelgebouw aan de Bargestraat/B. van de Veen Zeppenveldtstraat onderdeel van een monumentaal ensemble. De oostgevel is in een later stadium door de bouw van het belendende pand gedeeltelijk aan het zicht onttrokken.

Het woonwinkelhuis is tot stand gekomen op een nagenoeg rechthoekig grondplan met een halfronde noord-westhoek en bestaat uit twee bouwlagen.
De gevel is verticaal geleed door een rechthoekige uitkragende gevelstijl op de zuid-westhoek en vier vierkante kolommen langs de weinig teruggezette winkelpui in de eerste bouwlaag. De halfronde winkelpui verloopt vanaf het verticale muurvlak van de zuid-westhoek tot aan het verticale muurvlak met deuropeningen in de noordgevel en wordt door de kolommen in vijf traveeën verdeeld. De entree bevindt zich in de eerste travee van de noordgevel. De gevels zijn horizontaal geleed door de plint van de winkel en door uitkragende lijsten aan de bovenzijde van de gevel en aan de bovenzijde van de kolommen.

Het tussen 1940-1950 tot stand gekomen woon/winkelgebouw in de stijl van het Nieuwe Bouwen is van algemeen belang voor het Land Aruba. Het gebouw is een gaaf bewaard voorbeeld van het Nieuwe Bouwen in San Nicolas en vormt de neerslag van de bloeiende hoogconjunctuur van deze plaats in de veertiger- en vijftiger jaren van de twintigste eeuw. Het gebouw vormt samen het tegenoverliggende pand hoek Bargestraat/B. van der Veen Zeppenveldtstraat een beeldbepalend ensemble.

B. v/d Veen Zeppenfeldstraat 7

Het omstreeks 1940-1950 tot stand gekomen en nagenoeg vrijstaande WOON/WINKELGEBOUW in de stijl van het 'Nieuwe Bouwen', wordt aan de zuidzijde begrensd door de B. van der Veen Zeppenfeldstraat, aan de oostzijde door de Bargestraat en aan de noordzijde door de Crijnssenstraat. Het pand vormt samen met het aan de oostzijde van de Bargestraat gelegen woon-winkelgebouw (Crijssenstraat 2) een zeer beeldbepalend ensemble. Door de plasticiteit van de gevel, bewerkstelligd door uitkragende horizontale lijsten, de diepliggende loggia op de verdieping (als aanwezig in 2000 en 2001, thans dichtgezet, maar gezien de aanwezigheid van het ronde steunpunt eenvoudig te reconstrueren), de teruggezette doorlopende rij vensterreeks van winkel en de teruggezette onderbouw, ontstaan boeiende licht- en schaduweffecten die de architectonische vormentaal extra ondersteunen. Het is niet duidelijk welke dakvorm dit gebouw thans heeft en op welke wijze het hemelwater wordt afgeleid. Het dak kan daardoor niet worden beschreven. Een historische beeldopname in *Skylook of Aruba* van Wim ter Hart geeft aan dat het dak in oorsprong bestond uit naar binnen toe aflopende schilden. Centraal bevond zich althans toen een plat dak uitlopend naar de achtergevel. Bouwhistorisch onderzoek en archiefonderzoek zou kunnen uitwijzen of de winkeldeuren en de vensters in oorsprong van hout waren. Door een hoge afscheidingsmuur kan de eerste bouwlaag aan de westzijde niet worden beschreven. De eerste bouwlaag van het pand had een winkel- en opslagfunctie. De tweede bouwlaag had een woonfunctie en is aan de westzijde via een trap toegankelijk.

Van bescherming vanwege de monumentenverordening zijn onder meer uitgesloten:
de entrees; de dichting van de bovenlichten tussen eerste en tweede bouwlaag; de shutters en overige aanpassingen aan de gevels ten behoeve van de huidige kantoorfunctie.

Het tussen 1940-1950 tot stand gekomen woon-winkelhuis is van algemeen belang voor het Land Aruba. Het gebouw vormt samen met het woon-winkelhuis Crijnssenstraat 2 een belangrijk ensemble. Door zijn situering op de hoek van de B. van der Veen Zeppenveldtstraat en Bargestraat is het gebouw zeer beeldbepalend. Het gebouw is een redelijk gaaf bewaard voorbeeld van het Nieuwe Bouwen in San Nicolas en vormt de neerslag van de bloeiende hoogconjunctuur van deze plaats in de jaren veertig en vijftig.

B. v/d Veen Zeppenfeldstraat 2

Het omstreeks 1935 tot stand gekomen voormalige rooms katholieke TEHUIS VOOR MILITAIREN is een vrijstaand hoekpand in de zuidelijke oksel van de kruising van de oost-west georiënteerde Zeppenfeldstraat en de noord-zuid georiënteerde Kazernestraat. Het gebouw vormt de oostelijke afsluiting van een open stedelijke ruimte gevormd door het parkeerterrein tegenover het politiebureau. Voormalig eigenaar was de heer Bislick. Het gebouw vertoont in zijn decoraties invloeden van de zogeheten Arubaanse cas decora-architectuur. Een verticale gevellijst met decoratiemotieven van de westgevel is gedeeltelijk verdwenen. Deze zou wellicht kunnen worden gereconstrueerd. Het café op de begane grond was bereikbaar via de entreepartij op de drie maal afgeschuinde noord-westhoek van het gebouw. De ruimtes op de tweede verdieping zijn via een trap aan de achterzijde - de zuidzijde - te bereiken. Nader bouwhistorisch onderzoek zou kunnen uitwijzen of deze ijzeren trap oorspronkelijk is. Vooralsnog zijn daar geen aanwijzingen voor. In oorsprong waren de vensters voorzien van enkele-, dubbele en driedubbele verticale drieruitsramen.

NB.
Van bescherming vanwege de monumentenverordening zijn onder meer uitgesloten:

De deuren van glas en aluminium van de entrees.
De openingen ten behoeve van de airco-installaties.
De wandtegels tegen de noordmuur van de onderste bouwlaag.

Het omstreeks 1935 tot stand gekomen militair tehuis is van belang voor het Land Aruba. Het gebouw heeft tevens een hoge zeldzaamheidswaarde. De architectuur vormt de neerslag van zowel traditionele Arubaanse bouwtechnieken, met name herkenbaar in de decoraties, als van nieuwe bouwtechnieken die een antwoord zijn op de stedelijke ontwikkeling van San Nicolas, zoals het bouwen van twee bouwlagen op een veelzijdig grondplan hetgeen een antwoord is op de infrastructuur ter plaatse. Het gebouw is eveneens van grote cultuurhistorische waarde: het weerspiegelt het bruisende sociaal maatschappelijke leven van San Nicolas in de jaren dertig waaraan ook de op Aruba gestationeerde militairen en politie bijdroegen. De bijzondere stedenbouwkundige situatie vormt een belangrijke toegevoegde waarde. Het gebouw is hierdoor sterk beeldbepalend.

Kazernestraat 3

De BAKKERIJ MET HOEKWINKEL is mogelijk tussen 1940 en 1950 gebouwd en staat met de westgevel - tevens voorgevel - in de rooilijn van de noord-zuid georiënteerde Kazernestraat. Een voormalige eigenaar was de familie Bislip. De hoekwinkel wordt tegenwoordig niet meer voor de verkoop van brood e.d. gebruikt maar voor andere produkten. Een gedeelte is in gebruik door een vereniging of stichting. De achtergevel van het gebouw was eerder door een inmiddels afgebroken pand aan het zicht onttrokken geweest. Dat is wellicht de reden waarom de achtermuur - thans wel in zicht - (nog) niet gepleisterd en geschilderd is. Afstemming van deze gevel in pleister en kleur op de overige gevels is wenselijk. Het gebouw heeft door de toepassing van naar beneden afgeschuinde kolommen en het naar voren springende bovenste geveldeel - de west-, west-zuid- en zuidgevel - een opmerkelijke plastische geleding. Door het kleurgebruik wordt dit karakter op een boeiende wijze geaccentueerd. Ook de geschilderde RECLAME verleent het gebouw een toegevoegde waarde. Helaas is de geschilderde reclame met de voorstellingen van verschillende soorten brood recentelijk overgeschilderd. Bij restauratie zou de verflaag weer verwijderd kunnen worden.

NB.
Van bescherming vanwege de monumentenverordening zijn onder meer uitgesloten.
Het ventilatierooster in de deur van de zuidgevel.

Het tussen 1940-1950 tot stand gekomen bakkersbedrijf met winkel met een markante plastische geleding van de gevel is van algemeen belang voor het Land Aruba vanwege zijn architectuurhistorische en typologische waarde. De architectuurstijl kan worden omschreven als een vorm van 'Amerikaanse Art Deco'. De architectuur vormt de neerslag van de buitenlandse invloeden ten gevolge van de vestigingen van buitenlanders, aangetrokken door de economische opbloei door de vestiging van de LAGO in de jaren twintig. De architectuur is voornamelijk kenmerkend voor de stad San Nicolas en maakt deel uit van haar ontstaansgeschiedenis.

Caya St. Eustatius16 [voorheen Village Noord 38]

Een mogelijk omstreeks 1940-1950 tot stand gekomen houten WOONHUIS. Het woonhuis bevindt zich binnen de zogenaamde 'Village' te San Nicolas. Veel van de oorspronkelijke houten bebouwing van deze wijk ten behoeve van het personeel van het Lago-bedrijf is inmiddels verloren gegaan. Het woonhuis is verschillende keren uitgebreid. De meest zuidelijke uitbreiding - van blokki's - valt buiten de bescherming vanwege de monumentenverordening. Overigens valt een uitbreiding aan de oostzijde en een onmiddelijk tegen de galerij geplaatste uitbreiding aan de zuidzijde - beide van blokki's - binnen de bescherming; duidelijk aangevend hoe ook bij houtbouw in de loop der tijd kon worden aan- en bijgebouwd. Verder worden de twee deuren aan de noordzijde en enkele recente raamvullingen van bescherming uitgesloten.

NB. In oorsprong waren de gevels (hemels)blauw geschilderd.

Het woonhuis is in eerste aanleg op een rechthoekig grondplan tot stand gekomen. Aan de oostzijde is het met een lagere uitbreiding verlengd. Hiertegen is later weer een kleinere uitbreiding geplaatst; ditmaal van betonnen blokki's met geschilderd pleisterwerk. De oorspronkelijke hoofdbebouwing bestaat uit een kern en galerij aan de zuidzijde. Deze hoofdbebouwing heeft een zadeldak met aankapping over de galerij. Het dak heeft een dekking met metalen golfplaat. Bij de geveltoppen zijn de windveren tegen de gordingkoppen gezet. Ook de uitbreidingen hebben een lessenaarsdak met dito dekking. Het geheel staat op een stenen plint. De gevelwanden zijn van gerabatte delen. De gevels zijn groengeschilderd. Aan de zuidzijde hebben twee 'saya ku djèki's' en een venster nog de kruisgehengen. De voorgevel (noordgevel) heeft een toegang aan de linkerzijde van de hoofdbebouwing. Aan weerszijden hiervan bevindt zich een venster met shutters. Aan de rechterzijde bevindt zich een vensteropening. In de linker uitbreiding bevindt zich nog een deuropening. De westelijke gevel heeft in de hoofdbebouwing een gedicht venster met houten enkadrering met beneden- en bovendorpel met afgeschuinde uiteinden. Ook de vensters van de galerij en de beschermde aanbouw aan de zuidzijde zijn gedicht. Aan de oostzijde bevinden zich drie vensters, één met dubbele en twee met enkele luiken. De zuidzijde toont in de beschermde aanbouw aan de oostzijde een 'saya ku djèki' met kruisgehengen. In het houten deel van de gevel van de galerij bevindt zich een venster met enkel luik en met kruisgehengen. De houten enkadrering heeft zowel bij de beneden- als de bovendorpel afgeschuinde uiteinden. In de beschermde uitbreiding bevindt zich nog een 'saya ku djèki'. De deuren aan de voorgevel en zuidgevel hebben eenvoudige afgesmeerd betonnen stoeptreden.

Houten woonhuis van omstreeks 1940-1950 van algemeen belang voor het Land Aruba. Het vormt een waardevolle getuigenis van de houtbouw in de 'Village' uit de Lago-tijd. Het is verder een bijzondere verwijzing naar de bouw-invloeden vanuit de overige Caraïbische (West-Indische) eilanden. Het gebouw is redelijk gaaf bewaard gebleven en is een representatief voorbeeld van houtbouw. Benadrukt wordt verder de waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling, als kenmerkend onderdeel van de nederzettingsstructuur ten gevolge van de benodigde huisvesting van het lagere Lago-personeel.

St. Maartenstraat 29-31

Een omstreeks 1939-1940 tot stand gekomen KERKGEBOUW van de Gereformeerde Broedergemeente [vriendelijke mededeling mw. Williams], vrijgelegen op een klein perceel aan de St. Maartenstraat in de Village van San Nicolas. De voorgevel is op voornoemde straat gericht. Het eenvoudige bedehuis past goed in de oorspronkelijke bebouwing van de Village, dat eertijds opkwam ter huisvesting van de benodigde werknemers van de Lago.
Aan de westzijde bevindt zich een kleine aanbouw in blokki's; deze wordt van bescherming vanwege de monumentenverordening uitgesloten. De oorspronkelijke invulling van de vensters is onzeker; vooralsnog worden de glazen shutterramen niet bij voorbaat van bescherming uitgesloten. De dichtgezette vulling aan de onderzijde is niet oorspronkelijk.

Het kerkgebouw is op een rechthoekig grondplan tot stand gekomen. De gevels zijn opgebouwd uit houten delen; deze zijn na de constructie gepleisterd en witgeschilderd. Het geheel wordt gedekt door een zadeldak met golfplaten en met een overstek op de gording- en spantbeenkoppen. Er is een lage stoep. De voorgevel is op het zuiden gericht. De dubbele openslaande toegangsdeur is gevat in een segmentboogvormig afgesloten deuropening. De deurvleugels zijn opgebouwd uit schuingeplaatste delen, in gesloten toestand gezamenlijk een visgraatmotief vormend. Boven de deur bevindt zich een eenvoudig tekstbord met de aanduiding 'GOSPELL HALL' in opliggende letters. In de geveltop een vierkant shutterraam. De oostgevel heeft vijf vensteropeningen met glazen shutterramen. Het zesde venster - nabij de noordgevel - is kleiner van formaat. De westgevel heeft vier van de genoemde vensters alsmede een deuropening, nabij de van bescherming uitgesloten aanbouw. De achtergevel was op het moment van beschrijven niet te benaderen.

Kerkgebouw van 1939-1940 van algemeen belang voor het Land Aruba vanwege de architectuur- en cultuurhistorische en typologische waarde. Het vormt een waardevolle getuige van de vroege bebouwing van de Village. Gelegen binnen de begrenzingen van de Village is het mogelijk een van de vroegste gebouwen met een religieuze functie voor de hier woonachtige werknemers van de Lago.

St. Johnstraat 21

Een in 1935 tot stand gekomen HOUTEN WOONHUIS gebouwd door de gebroeders Joseph Adolfus Hope, geboren in British Guyana op 5 maart 1907 en gestorven op 29 juni 1999, en Aaron Hope. Aaron Hope was een timmerman en bouwvakker bij de Lago Oil and Transport Company. Joseph Adolphus Hope kwam naar Aruba net als zijn broer om in de Lago te werken en was gehuwd met Mary Magdalena Hope geboren in St. Lucia op 21 juni 1896 en gestorven 12 juli 1996.

Het woonhuis is verschillende keren uitgebreid. De meest zuidelijke uitbreiding – een badkamer van blokki's - valt buiten de bescherming vanwege de monumentenverordening. Overigens vallen de vrijstaande badkamer en schuur (voorheen een badkamer) gebouwd in het achtererf buiten de bescherming. Maar de herbouwde veranda/porch van de ingang aan de noordzijde - van blokki's – valt binnen de bescherming; duidelijk aangevend hoe ook bij houtbouw in de loop der tijd kon worden aange-, bijge- of verbouwd. Aan de noordzijde van de keuken werd een afdak bijgebouwd (valt buiten de bescherming) t.b.v. het lesgeven van mevr. Nora Hope. Het heeft de voorkeur de houten zonwering met geprofileerde afhangende houten decoratie met half-ronde bogen van de oost gevel te reconstrueren t.p.v. de bijgebouwde afdak. Het fotomateriaal van Dhr. Hope kan hierbij dienstig zijn. De heer Hope was fotograaf, als hobbie en een deel van een slaapkamer werd gebruikt als donkere kamer waar hij zelf zijn fotos ontwikkelde alsook voor anderen. Het woonhuis is nog steeds in de originele soort groene kleur geschilderd.

Het woonhuis is in eerste aanleg op een rechthoekig grondplan tot stand gekomen. Aan de zuidzijde is het met een lagere uitbreiding verlengd omstreeks 1958. De oorspronkelijke hoofdbebouwing bestaat uit een kern met zadeldak. Het dak heeft een dekking met metalen golfplaat en een dito versterking bij de noklijn. Aan de voorzijde gaat het schild met een lichte knik over als dekking van de herbouwde veranda/porch. Bij de geveltoppen zijn de windveren tegen de gordingkoppen gezet. In de hoeken van de kern bestaat de constructie uit houten kolommen/ steunpalen die verstevigd zijn door schuin geplaatste houtendelen die zichtbaar zijn aan de binnenzijde van de woning. De veranda/ porch is momenteel opgebouwd uit blokki's, de bovenste rij van open sierblokken, en drie ronde kolommen. De toegang van de porch is afgesloten door een houten poort. Origineel bestond de omheining van de porch uit houten delen. Het is aanbevelingswaardig dit terug te brengen conform oud foto materiaal. Op de oude foto ziet men tevens twee vlaggemasten aan het pand bevestigd t.p.v. de twee metalen ronde kolommen van de veranda. Deze dienen tevens bij toekomstige restauratie wederom aangebracht te worden. Aan de oostzijde is tegelijkertijd met de 'kern' een keuken tot stand gekomen. Deze gelijktijdigheid is afleesbaar aan het doorlopende houtwerk.
Houten woonhuis van omstreeks 1935 van algemeen belang voor het Land Aruba vanwege de architectuur- en cultuurhistorische en hoge typologische en situationele waarde, als verbonden met de ontwikkeling van San Nicolas. Het vormt een waardevolle getuigenis van de houtbouw in de 'Village' uit de Lago-tijd. Het is verder een bijzondere verwijzing naar de bouw-invloeden vanuit de overige Caraïbische (West-Indische) eilanden. Het gebouw is bijzonder goed onderhouden en is een representatief voorbeeld van houtbouw.

Bernhardstraat 203

Een omstreeks 1932 tot stand gekomen KERKGEBOUW aan de Bernhardstraat, vrijstaand gelegen op een perceel met ERFSCHEIDING op de hoek van genoemde straat met de noordelijke uitloper van de Lagoweg. Het gebouw behoort tot de Kerk van de Zevende-Dagsadventisten, oftewel de Iglesia Adventista di Shete Dia. Met ouderling Astleford begon het werk van de Zevende-Dagsadventisten in 1931 op Aruba. In twintig jaar groeide hun aantal tot 200. Zij eerbiedigden de zaterdagsrust. In tgenstelling tot bijvoorbeeld de Methodisten en de Anglikaanse kerk gebruikten zij vanaf het begin het Papiaments. Een archiefopname geeft aan dat het kerkje in oorsprong in bezit is geweest van een kleine toren als ruiter aan de zijde van de Bernardstraat. [Zie Hartog, *Aruba zoals het was (...)*, TO p.225.] Deze kleine klokkentoren kan worden teruggebracht. Uit dezelfde opname blijkt dat de vensterinvulling geheel uit houten shutterramen bestond en dat de veruitkragende vaste luifels aan de oostzijde niet oorspronkelijk zijn. Ook de luifel boven de toegangsdeur is niet oorspronkelijk. De glazen shutterdelen worden niet beschermd. De aanbouw aan de NO-zijde wordt niet beschermd vanwege de monumentenverordening.

Het kerkgebouw is op een rechthoekig grondplan tot stand gekomen en bestaat uit een eenvoudige zaal onder zadeldak met golfplaten dekking. Aan alle zijden bestaat een overstek; de golfplaten zullen zijn vervangen. De gevels bestaan uit houten delen die op een met lippen ineengrijpende wijze zijn gerabat. De houten gevels zijn vervolgens gepleisterd. De korte poeren zijn achter de plint gelegen. Een stoep met treden leidt tot een brede dubbel openslaande toegangsdeur met panelen. Aan weerszijden hiervan bevindt zich een boogvenster met houten kozijn en bovenlicht met een tweetal radiërende roeden op bol. De twee in oorsprong smalle shutterramen van een dergelijk venster hebben thans een overigens onbeschermde vulling aan de benedenzijde met glazen shutters . Aan de bovenzijde resteren nog de houten shutterbladen. Aan de oostgevel bevinden zich drie van dergelijke vensters. Bij de niet beschermde uitbreiding aan de NO-zijde is nog te zien dat er daar in de oorspronkelijke gevel ruimte moet zijn voor een deuropening. Aan de westzijde bevinden zich eveneens drie van dergelijke vensters. In het geveldeel ter diepte van het podium bevindt zich nog een venster. Aan de voorgevel (Z) bevindt zich boven in het gevelvlak nog een kleiner venster in vergelijkbare uitvoering. Dit venster heeft al zijn houten shutterbladen nog en is mogelijk derhalve het meest oorspronkelijk. Inwendig heeft de zaal een podium aan de noordzijde, waarachter een tweetal deuren. In de ruimte staan verder eenvoudige banken.

Kerkgebouw van omstreeks 1932 (terminus post quem: 1931) van algemeen belang voor het Land Aruba vanwege de architectuurhistorische en hoge cultuurhistorische en typologische waarde. Het gebouw staat in historisch verband met de uitbreiding van de protestante groeperingen na de komst van de Lago en is derhalve niet slechts voor de geschiedenis van de Zevende-Dagsadventisten, maar in bredere zin van belang binnen de kerkgeschiedenis van Aruba.

Pastoor Hendrikstraat 102

Een omstreeks 1925 tot stand gekomen houten KUKUKU-HUIS, in traditioneel ambachtelijke stijl. Het woonhuis is gebouwd door Jacob Arends en is geheel vrijstaand gelegen. Het bestaat uit een huis onder schilddak met een westelijke galerij en een kleine keukenaanbouw met fogón.

Het woonhuis is op een rechthoekig grondplan tot stand gekomen en bestaat uit één woonlaag onder schilddak gedekt met metalen golfplaten. De noklijn en de kepers zijn met dito plaatwerk versterkt. De tegen de westgevel aangebouwde korte galerij heeft een lessenaarsdak, eveneens gedekt met metalen golfplaat. De kleine keukenaanbouw heeft eveneens een dito gedekt lessenaarsdak. De dakschilden maken een overstek en wateren zonder goot af. De gevels zijn opgebouwd uit gerabatte houten delen. Op de hoeken en op de overgang van hoofdbebouwing en galerij bevinden zich houten versterkende en beschermende stijlen. Het geheel is gebouwd op een stenen plint en deels op betonnen poeren. Voor de toegangsdeuren bevindt zich een lage stenen/betonnen trap met drie treden. In oorsprong waren de houten gevels okergeel geschilderd; de binnenwanden waren in oorsprong witgeschilderd. De luiken waren in oorsprong aan de buitenzijde groenblauw geschilderd; deze luiken waren in oorsprong aan de binnenzijde okergeel geschilderd met witte velden. De deuren en vensters zijn omgeven door een opliggende houten enkadrering met een bovendorpel met afgeschuinde uiteinden. De noordgevel heeft een hoofdtoegang in het midden met een deur met twee smalle openslaande vleugels. Aan weerszijden hiervan bevindt zich een venster met dubbele houten luiken. De noordgevel van de galerij heeft een 'saya ku djèki' met een hoger en dubbel openslaand bovendeel. De oostgevel heeft drie vensters met dubbele openslaande houten luiken. Het linkervenster is niet geheel oorspronkelijk. De westgevel is grotendeels de gevel van de galerij en heeft twee vensters met dubbele openslaande houten luiken. Aan de rechterzijde bevindt zich de keukenaanbouw met een eenvoudige enkele deur. De zuidgevel heeft een centrale toegang met een deur met twee openslaande smalle vleugels. Aan weerszijden hiervan bevindt zich een venster met dubbele openslaande houten luiken. De fogón is van gestort beton en staat tegen de zuidelijke gevel van de keukenaanbouw. Het heeft de klassieke opbouw met een hoge blokvormige onderbouw, een korte naar boven toe zich verjongende boezem en een korte en gedrongen schoorsteen met iets uitkragende dekrand. Een driezijdig gevelvlak naast de fogón is eveneens aangesmeerd. Inwendig is de hoofdruimte in negen kamers gedeeld. De wanden zijn laag; de dakstoel is open. De vloer bestaat uit houten delen.

Houten woonhuis uit omstreeks 1925 van algemeen belang voor het Land Aruba vanwege de architectuurhistorische en typologische waarde. Van bijzonder belang als houten huis binnen de architectuur van San Nicolas.

Caya Martinique 9 [links van nr.22]

Een mogelijk in het tweede kwart van de 20ste eeuw tot stand gekomen houten WOONHUIS, mogelijk in oorsprong met een kleine winkelruimte. Het woonhuis is vrijstaand gelegen aan de Caya Martinique en heeft een klein zij- en achtererf. Het houten woonhuis is gelegen in de zogenaamde 'Village' te San Nicolas. Veel van de oorspronkelijke bebouwing van deze wijk ten behoeve van het Lago-bedrijf is verloren gegaan.

NB. Het geheel is thans groengeschilderd. Op basis van kleuronderzoek kan worden gestreefd naar een onderscheidende kleurstelling bij gevelvlakken, luiken en enkadreringen. Het heeft de voorkeur de luifel en de ontbrekende afhangende decoratie van de veranda/porch te reconstrueren.

Het woonhuis is op een rechthoekig grondplan en gefaseerd tot stand gekomen en heeft één bouwlaag. Het bestaat uit een hoofdbebouwing met veranda of porch aan de oostzijde en grenzend aan de Caya Martinique. Deze hoofdbebouwing heeft een met een kern vergelijkbare vorm onder een klein zadeldak dat met metalen golfplaten wordt gedekt. De daken van de hoofdbebouwing - 'kern' en eerste galerij - hebben eenvoudige windveren. Westelijk van dit volume zijn achter elkaar twee galerijen geplaatst; het geheel is waarschijnlijk gefaseerd tot stand gekomen. Deze galerijen worden door een thans omvattend lessenaarsdak met metalen golfplaten gedekt. Alle gevels zijn van gerabatte houten en thans groengeschilderde delen. Bij de deuren en vensters is overwegend gebruik gemaakt van kruisgehengen. Het geheel is gebouwd op een combinatie van een stenen plint/basement en poeren. De laatste en meest westelijke galerij vormt hierop een uitzondering. Op de overgang van oudste galerij - die van de hoofdbebouwing - en de tweede galerij, respectievelijk op de overgang tussen deze en de derde galerij bevindt zich een eenvoudige versterkende en beschermende houten stijl. Ook de hoeken aan de voorzijde hebben een dergelijke stijl. Aan de voorzijde bevindt zich een stenen en aangesmeerde 'stoepi'. De luifel van de veranda/porch rustte op een aantal eenvoudige staanders; deze waren aan de onderzijde ingebed in de stoep. Aan de linkerzijde van de veranda/porch resteerde nog een deel van een afhangende houten decoratie met gedrukte korfbogen. De achterliggende oostgevel heeft twee toegangen met dubbele houten deuren met smalle vleugels. Vensters en deuren van het woonhuis hebben eenvoudige enkadreringen. De bovendorpel heeft afgeschuinde uiteinden. De zuidgevel heeft in de 'kern' een venster met dubbele houten shutterluiken; de naastliggende galerij heeft een 'saya ku djèki'.

Houten woonhuis mogelijk uit het tweede kwart van de 20ste eeuw van algemeen belang voor het Land Aruba vanwege de architectuur- en cultuurhistorische, alsmede de hoge typologische en situationele waarde, als verbonden met de ontwikkeling van San Nicolas. Het vormt een waardevolle getuigenis van de houtbouw in de 'Village' uit de Lago-tijd. Het is verder een bijzondere verwijzing naar de bouwinvloeden vanuit de overige Caraïbische (West-Indische) eilanden. Benadrukt wordt verder de waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling.

Helfrichstraat 42, 44 / Jan Steenstraat Ongd./ Mauvestraat Ongd. (nr. 46 is gesloopt)

NB. Van de in 2000 beschreven huizen is nr. 46 gesloopt (terminus ante quem oktober 2004). De informatie is echter in de omschrijving blijven staan. Dit vergemakkelijkt een toekomstige reconstructie van dit voor de 'Village-houtbouw' zo belangrijke ensemble.

Een omstreeks 1940 tot stand gekomen ensemble met twee (eerder drie) houten WOON-WINKELHUIZEN. Het is op basis van de detaillering degelijk mogelijk dat Helfrichstraat nr.46 ouder gedateerd moest worden dan de overige twee winkelwoonhuizen. De twee (eerder drie) kleine houten gebouwen zijn gelegen aan de zuidzijde van de nagenoeg OZO-WNW georiënteerde Helfrichstraat in de zogenaamde 'Village' te San Nicolas. De achtergevels grenzen aan de Jan Steenstraat. Veel van de oorspronkelijke bebouwing van deze wijk ten behoeve van het personeel van het Lago-bedrijf is inmiddels verloren gegaan.
Het verbindende muurwerk en de muren als erfscheiding aan de Jan Steenstraat worden uitgesloten van bescherming vanwege de monumentenverordening. Eenzelfde uitsluiting gelden de enkele recente raam- en deurvullingen.

Ensemble van twee (eerder drie) nevengeschikte winkelwoonhuizen. De gevels zijn opgebouwd uit gerabatte houten delen. Bij de vensters en deuren is overwegend gebruik gemaakt van kruisgehengen. De winkelwoonhuizen staan op stenen plinten en poeren. De houten gevels zijn geschilderd in een lichte hemelsblauwe kleur; enkele van de enkadreringen van de deuren en vensters zijn witgeschilderd. De deuren en luiken zijn mogelijk opgeklampt.

Ensemble van twee (eerder drie) winkel-woonhuizen van omstreeks 1940 van algemeen belang voor het Land Aruba vanwege de architectuur- en cultuurhistorische en hoge typologische en situationele waarde, als verbonden met de ontwikkeling van San Nicolas. Mogelijk is Helfrichstraat nr.46 ouder te dateren dan de nrs.44 n 42. Het vormt een waardevolle getuigenis van de houtbouw in de 'Village' uit de Lago-tijd. Het is verder een bijzondere verwijzing naar de bouwinvloeden vanuit de overige Caraïbische (West-Indische) eilanden.
De twee (eerder drie) winkel-woonhuizen zijn nevengeschikt en hebben als overwegend gaaf bewaard en representatief voorbeeld van houtbouw een hoge ensemblewaarde. Benadrukt wordt verder de waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling.

Hoek Caya Captain Rodgers 27/ Israëlstraat

Op de hoek van Caya Captain Rodger en de Israëlstraat staat een omstreeks 1930-1940 tot stand gekomen WOON-WINKELHUIS. Het gebouw sluit in de Israëlstraat aan op belendende bebouwing en is aan de oostzijde aan de zijde van de Caya Captain Rodger nagenoeg vrijstaand. Door de hoge afscheidingsmuur aan de westzijde kan van de westgevel alleen de tweede bouwlaag worden beschreven. De oorspronkelijke kleur van de gevels is okergeel. Direct onder het dakoverstek (bij opname in 2004 gebleken grotendeels verloren gegaan te zijn, maar goed te reconstrueren) lijkt oorspronkelijk een witte rand te zijn geschilderd. Ook de zijden van de scheidingsmuren tussen de vensters lijken oorspronkelijk wit te zijn geweest, evenals het dakoverstek (nog aanwezig in 2001) en de rondlopende horizontale boven- en onderdorpels. Het houtwerk van de vensters was mogelijk naturel donkerbruin geschilderd hout. Voor de kleur van de pilaren moet nader kleuronderzoek worden verricht. Het pand is in een enigszins verwaarloosde staat. Zo ontbreken de ruiten; de gevelopeningen van de eerste bouwlaag zijn dichtgetimmerd. De architectuurstijl kan worden omschreven als een redelijk ongeschonden voorbeeld van het Nieuwe Bouwen in San Nicolas. De architectuur weerspiegelt de internationale georiënteerdheid van deze plaats als gevolg van de vestiging van de vele buitenlanders, aangetrokken door de bloeiende olieindustrie.

Het pand is tot stand gekomen op een rechthoekig grondplan waarvan de zuidoosthoek is afgerond. De gevel aan de zijde van de Caya Captain Rodger en de Israëlstraat verloopt daardoor halfrond. Het gebouw heeft twee bouwlagen onder plat dak. De halfronde gevel is horizontaal geleed door een opmerkelijk ver uitkragende rondlopende dakoverstek (zie inleiding) en door de ononderbroken uitkragende boven- en onderdorpels van de vensters op de tweede bouwlaag. Deze elementen zijn van gewapend beton. De onderzijde van het dakoverstek is betimmerd met een houten beschot. De horizontale plasticiteit van de gevel wordt extra versterkt doordat de eerste bouwlaag aan de zijde van de Caya Captain Rodger en de Israëlstraat grotendeels is teruggezet. Dit deel is aan de uiteinden ingeklemd door verticale muurvlakken die aan de bovenzijde overgaan in de gevel van de tweede bouwlaag. Verticale accenten vormen de vier kolommen van gestort beton van de eerste bouwlaag die de uitkragende tweede bouwlaag ondersteunen. Het verticale muurvlak aan de oostzijde dat de teruggezette gevel aan de oostzijde insluit bevat een rond negenruits venster met diagonaal geplaatste houten roeden met deels nog decoratief glas in reliëf.

Het omstreeks 1930-1940 tot stand gekomen woon-winkelhuis in de stijl van het Nieuwe Bouwen is van groot belang voor het Land Aruba vanwege de architectuurhistorische-situationele- en typologische waarde. Het pand heeft eveneens een hoge zeldzaamheidswaarde. De architectuur is redelijk ongeschonden en vormt de neerslag van de verstedelijking en de internationale georiënteerdheid van de plaats San Nicolas ten gevolge van de bloeiende olieindustrie.

B. v/d Veen Zeppenfeldtstraat 77/ Rembrandtstraat Ongd.

Een omstreeks 1945 [vriendelijke mededeling mevrouw Brouns] tot stand gekomen HOTEL namens Sweet Caribean aan een van de belangrijkste en nagenoeg oost-west lopende winkelstraten van San Nicolas, en opgenomen in de daarvan vrijwel aaneengesloten gevelwanden. De achtergevel grenst aan de Rembrandstraat. Het geheel is tot stand gekomen op initiatief van Mimi Marchena, die in San Nicolas een horeca-bedrijf wilde starten. Als een van de eerste grote uitgaansgelegenheden bevatte het op de bovenverdieping een nachtclub, waartoe indertijd een spiltrap toegang verleende. Destijds was het een van de hoogste gebouwen van San Nicolas. Het is naar waarschijnlijkheid naar ontwerp van een lokale aannemer tot stand gekomen [vriendelijke mededeling Mimi Kock]. De detaillering en materiaalkeuze van met name de voorgevel is beïnvloed door de Art Deco.

Het gebouw is op een rechthoekig grondplan tot stand gekomen en wordt gedekt door een samenstel van zadeldaken met golfplaten, mogelijk van eterniet. De houten boeidelen zijn groengeschilderd; er is geen sprake van een goot ter afwatering. Het geheel bestaat uit een hoog bouwvolume met drie, en aan de noordzijde vier, bouwlagen. De gewapend-betonnen gevels zijn gepleisterd en - voorzover in het zicht gelaten - geschilderd met verf in een lichtblauwe kleur. De voorgevel wordt recht afgesloten en loopt hoger door dan de aanzetten van het zadeldak. De voorgevel is bekleed met monochrome geglazuurde tegels. Voor het gevelvlak is gebruik gemaakt van vierkante en licht-blauwgroene tegels. De hoeklisenen zijn bekleed met rechthoekige lichtgrijze tegels. Hetzelfde geldt voor de middenpost op de begane grond en de twee rechthoekige tegelvelden onder de gevelbeëindiging. Ook het tripartiete opliggende verticale gevelaccent met lisenen over de eerste en tweede verdieping is bekleed met deze lichtgrijze tegels. Er is verder gebruik gemaakt van kleine zwarte tegelranden en lijsten ter decoratie. Dit is het geval bij de hoeklisenen, de plint van gevel en posten, de bekroning van die posten, de tegelvelden en het middenaccent over twee verdiepingen. Dit accent heeft per verdieping een zestal horizontale en verder uitkragende banden. De begane grond wordt door ranke en getegelde posten in vieren gedeeld. In het midden bevinden zich de twee portieken met de toegangen met houten dubbele meerruits deuren met toging. Aan weerszijden hiervan een nis met hierin een teruggezet houten dubbel openslaand zesruits venster met toging; de nis biedt tevens ruimte aan een betonnen kuip voor beplanting. Zowel voor de toegangspartijen als voor de nissen bevindt zich een metalen hekwerk met siering. In het midden bevinden zich twee dubbele openslaande metalen hekken.

Hotel met verdere horeca-faciliteiten van omstreeks 1950 van algemeen belang voor het Land Aruba vanwege de architectuur- en cultuurhistorische en typologische waarde. Het heeft een hoge situationele en door zijn hoogte en betegelde voorgevel sterk beeldbepalende waarde ten opzichte van de Van de Veen Zeppenfeldtstraat en ten opzichte van San Nicolas. Het is een van de eerste grotere hotels van Aruba. Het is overwegend gaaf bewaard gebleven en vormt een representatief voorbeeld van de bloei van de horeca-voorzieningen in het San Nicolas tijdens de door de Lago ingegeven periode van hoogconjunctuur.

Jan Steenstraat 3/ tegenover Nuyenstraat TO 2

Een omstreeks 1930 tot stand gekomen houten WOONHUIS mogelijk in oorsprong met WINKELRUIMTE. Het gebouw is met geringe open tussenruimten met de aangrenzende bebouwing gelegen op de hoek van de Jan Steenstraat en de Nuyenstraat. De Jan Steenstraat heeft een OZO-WNW oriëntering. Het houten woonhuis is gelegen in de zogenaamde 'Village' te San Nicolas. Veel van de oorspronkelijke bebouwing van deze wijk ten behoeve van het personeel van het Lago-bedrijf is verloren gegaan.

Het woonhuis is op een nagenoeg vierkant grondplan tot stand gekomen en heeft één bouwlaag onder een schilddak met in grootte vrijwel gelijke schilden, zodat in feite sprake is van een pseudo-tentdak. De dekking bestaat uit metalen golfplaten met een dito versterking bij de korte noklijn en de kepers. Het dak heeft aan vier zijden een brede overstek. De gevels zijn opgebouwd uit gerabatte houten delen. Bij de deuren en vensters is overwegend gebruik gemaakt van kruisgehengen. Op de hoeken en op de overgang halverwege de westgevel zijn eenvoudige versterkende en beschermende stijlen aangebracht. Het geheel is gebouwd op een stenen plint met kleine stoeptreden voor de deuren. De westgevel is de meer benadrukte gevel. Aan de linkerzijde bevindt zich de loggia of inwendige porch. Deze heeft een gedichte onderzijde. Aan de bovenzijde is aan afhangend deel bestaande uit drie gerabatte houten delen geplaatst. Tegen de onderzijde hiervan bevindt zich een over de gehele breedte van de loggia/porch lopende houten decoratie met lobben. In het midden bevindt zich een eenvoudige deur. Rechts en links hiervan bevindt zich een fijnmazige trellis van diagonaal geplaatste latten. Het rechterdeel van de gevel heeft een toegang met dubbel openslaande deur. Deze deur verleende eertijds mogelijk toegang tot een winkelruimte. De bovendorpel van het omliggende kader heeft afgeschuinde uiteinden. De zuidgevel heeft twee vensters met dubbele houten luiken. De houten enkadrering heeft per venster zowel een beneden- als een bovendorpel met afgeschuinde uiteinden. De oostgevel heeft voor zover op het moment van omschrijven zichtbaar was een toegangsdeur aan de linkerzijde; mogelijk is dit een 'saya ku djèki'.

Houten woonhuis, mogelijk in oorsprong met winkelruimte, uit omstreeks 1930 van algemeen belang voor het Land Aruba vanwege de architectuur- en cultuurhistorische en hoge typologische en situationele waarde, als verbonden met de ontwikkeling van San Nicolas. Het vormt een waardevolle getuigenis van de houtbouw in de 'Village' uit de Lago-tijd. Het is verder een bijzondere verwijzing naar de bouwinvloeden vanuit de overige Caraïbische (West-Indische) eilanden. Benadrukt wordt verder de waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling.